

Інститут громадянського суспільства

Ключник Олександр

ДЕКЛАРУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

**Київ
ІКЦ „Леста”
2007**

ББК 65.9(4УКР)261.4
К52

Видання здійснене за підтримки фонду Чарльза Стюарта Мотта

Погляди, викладені тут, належать авторам цієї роботи і не можуть ні за яких обставин вважатися такими, що виражають офіційну точку зору Фонду Чарльза Стюарта Мотта.

Ця інформація та розробки є вільними для копіювання, перевидання та поширення по всій території України усіма способами, якщо вони здійснюються безоплатно для кінцевого споживача та якщо при таких копіюванні, перевиданні та поширенні є обов'язкове посилання на автора і суб'єкта майнового права на цю інформацію та розробки.

Ключник, Олександр.

К52 **Деларування доходів фізичної особи.** — К.: ІКЦ „Леста“, 2007. – 44 с.
ISBN--978-966-8312-33-2

Що таке декларація про доходи фізичної особи? Строк подання декларації? Класифікація доходів фізичної особи? Що таке податковий кредит? На ці та деякі інші питання ви знайдете відповідь у цій брошурі. Може бути цікаво робітникам установ та підприємств усіх форм власності.

ББК 65.9(4УКР)261.4

© Інститут громадянського суспільства, 2007
ISBN: 978-966-8312-33-2 © ІКЦ „Легальний статус“, 2007

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗОСІБ

З 1 січня 2007 року започаткував відлік вже четвертий рік дії Закону «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі – **Закон про податок з фізосіб**). Проте ознаменована ця дата не стільки вказаною річницею, скільки збільшенням номінальної ставки податку з доходів фізичних осіб (далі – **ПДФО**) з тимчасових 13% до остаточних і повновісних **15%** (а для окремих видів специфічних доходів – таких, як доходи нерезидентів або доходи, отримані у вигляді виграшів та призів – з 26% до **30%**).

Втім, для правильного оподаткування знати **ставку** податку необхідно, але все ж таки недостатньо. Не менш важливо не помилитися у визначенні **об'єкта** оподаткування. Не вдаючись у деталі, зауважимо, що згідно з положеннями Закону про податок з фізосіб основними об'єктами оподаткування ПДФО є **загальний місячний дохід** та **чистий річний** оподатковуваний дохід фізособи. Щоб зрозуміти, як ці об'єкти співвідносяться між собою й що з цього випливає, відслідкуємо загальний алгоритм оподаткування доходів фізособи. Але перед цим – стисло про подробиці наповнення об'єктів оподаткування.

Загальний місячний та загальний річний оподатковуваний дохід

Найбільш «ємним» за структурним складом об'єктом оподаткування є **загальний місячний оподатковуваний дохід**: пункт Закону про податок з фізосіб, що описує складові цього об'єкта, нараховує 17 підпунктів, окремі з яких у свою чергу поділяються на більш детальні. Звісно, ми не будемо перебирати всі компоненти, з яких формується вказаний об'єкт.

Зазначимо лише, що саме до його складу входять **найбільш поширені** види доходів, які отримують громадяни: заробітна платня та інші виплати, передбачені трудовим чи цивільно-правовим договором; авторська винагорода та різного роду доходи від продажу прав інтелектуальної власності; вартість подарунків (за деякими виключеннями); частина доходів від операцій з рухомим та нерухомим майном; так звані додаткові блага від працедавця (як у грошовій, так і в іншій формі); дохід у вигляді відсотків, дивідендів та роялті, виграшів, призів; дохід у вигляді успадкованого майна (в оподатковуваних межах) та ін.

Ступінь **детальності** згаданого переліку настільки великий, що законодавці знайшли необхідним у складі загального місячного оподаткованого доходу окремо виділити навіть такі екзотичні «надходження», як хабар, викрадені чи знайдені, але не здані державі цінності. Щоправда, враховуючи життєві реалії, мова йде не про щиросердне каяття, а про «суми, підтверджені обвинувачувальним вироком суду, незалежно від призначеної міри покарання».

Взагалі, ознайомлення з переліком того, що здатне наповнювати оподатковуваний місячний дохід окремого громадянина, справляє враження тотального оподаткування. Але такого роду похмуре враження, на щастя, не повною мірою відповідає дійсності.

Закон про податок з фізосіб містить ще й **перелік** доходів, які **не включаються** до складу загального місячного чи річного доходу. До того ж, цей останній за кількістю позицій навіть перевищує свого «обкладального» співбрата. Інша справа, що доходи, перераховані як звільнені від оподаткування, зустрічаються у житті набагато рідше, ніж оподатковувані. Прикладами найбільш поширених виключень можуть бути суми державної матеріальної та соціальної допомоги, житлових субсидій, компенсацій (включаючи допомогу по вагітності та родах), аліменти, кошти, отримані на відрядження чи під звіт.

У сукупності суми загальних місячних оподатковуваних доходів звітного року становлять **загальний річний оподатковуваний дохід**. Крім того, до нього входять **іноземні доходи**, що стоять трохи осторонь, а також деякі види доходів, спеціально оговорені Законом про податок з фізосіб, які ми окремо розглянемо трохи далі.

Оподаткування доходів фізичної особи – коли?

Упродовж року відбувається оподаткування лівової частки виплат, що становлять загальний місячний оподатковуваний дохід (йдеться насамперед про заробітну платню та подібні до неї виплати, хоча, нагадаємо, коло надходжень, що наповнюють місячний оподатковуваний дохід, дуже широке).

Якщо оподатковуваний дохід виплачується **у негрошовій** формі чи **готівкою** з каси, то ПДФО сплачується до бюджету впродовж банківського дня, **наступного** за днем такої виплати. При **безготівкових** перерахуваннях, що являють собою оподатковуваний дохід фізособи-отримувача, податок підлягає сплаті до бюджету **одночасно** з таким перерахуванням.

Слід знати, що у разі **нарахування** оподаткованого доходу, але **відсутності** його **виплати**, ПДФО, що підлягає утриманню з такого нарахова-

ного доходу, все одно **підлягає сплаті** до бюджету – не пізніше тридцятого дня, наступного за останнім днем місяця нарахування доходу.

Переважна кількість читачів, можливо, ніколи не була знайома з викладеними подробицями, але ще не відчувала пов'язаного з цим дискомфорту. Що ж, пояснення цього криється у тій ролі, яку відповідно до Закону про податок з фізосіб відіграє так званий **податковий агент**, тобто сторона, що **виплачує** дохід фізособі та зобов'язана при цьому **нараховувати, утримувати та сплачувати** до бюджету податок з цього доходу фізособи – від імені та за рахунок його отримувача (котрий, власне, все одно **залишається платником** цього податку!). Найбільш широко відомий **приклад** податкового агента – **роботодавець** стосовно найманого робітника (незалежно від того, юридична особа чи приватний підприємець виступає роботодавцем).

Саме тому, що **підприємство** відповідно до Закону про податок з фізосіб **зобов'язане** вести податковий облік, сплачувати ПДФО з доходів, які виплачує своїм найманим робітникам, та періодично звітувати про це податковим органам; самі наймані робітники не особливо утруднюють себе відслідкуванням за сумами податків, що утримуються з їх зарплат, а тим більше – не дуже хвилюються щодо своєчасності перерахування тих податків до бюджету.

Однак не слід вважати, що функції податкового агента Закон покладає лише на роботодавця. Податковим агентом, наприклад, може бути замовник – суб'єкт підприємницької діяльності, що виплачує винагороду виконавцю-фізособі у межах цивільно-правового договору (тобто, коли договір передбачає виконання конкретної роботи у певні строки за домовлену суму). Іншим прикладом податкового агента виступає господарське товариство, що виплачує своєму учаснику (засновнику) дивіденди.

Разом з тим, окремі виплати **не передбачають** наявності податкового агента, а здійснюються з покладанням **відповідальності** за сплату ПДФО безпосередньо на **фізичну особу**, яка отримує кошти (дохід).

Щодо цього показовою є ситуація з наданням фізичною особою належної їй нерухомості **в оренду** (йдеться про той випадок, коли здавання майна в оренду відбувається **не у межах підприємницької діяльності**). Закон чітко розділяє **два** можливих варіанти: перший, коли орендарем майна виступає **юридична** особа, та другий, коли орендарем є **фізична** особа.

За **першого** варіанта функції **податкового агента** щодо винагороди (орендної плати), яка виплачується фізособі-орендодавцю, Закон покладає на **юрособу-орендаря**. Отже, орендар як податковий агент зобов'язаний утрима-

ти та перерахувати до бюджету відповідну суму ПДФО, несучи при цьому відповідальність як за сам факт сплати, так і за дотримання законодавчо запроваджених строків.

За **другого** варіанта, коли в орендні відносини вступають фізична особа – орендодавець та **фізична** особа – орендар, Закон **не передбачає** наявності в **орендаря** обов'язків податкового агента, а зобов'язує **орендодавця самотійно** щоквартально утримувати з одержуваних доходів (орендної плати) та сплачувати до бюджету відповідні суми ПДФО (упродовж 40 календарних днів, наступних за останнім днем кварталу).

Інша характерна ситуація: при отриманні **спадщини** Закон **не визначає** податкового агента, а **відповідальними** за сплату ПДФО до бюджету є **спадкоємці**. Дохід у вигляді вартості успадкованого (грошові кошти, майно, майнові чи немайнові права) у межах, що підпадає під оподаткування, додається до складу загального річного доходу фізособи-спадкоємця та відображається ним у річній податковій декларації про майновий стан та доходи (далі – **податкова декларація**).

Таким чином, шляхом розгляду окремих прикладів, ми підійшли до опису **загальної схеми** оподаткування доходів фізичної особи.

Загальна схема оподаткування доходів фізичної особи

Перше, що важливо знати й пам'ятати: оподаткування доходів фізичної особи ПДФО відбувається поетапно. Ті надходження, що входять до складу місячного оподатковуваного доходу та виплачуються фізособі податковими агентами, обкладаються податком одночасно з виплатою (з урахуванням особливостей, згаданих нами вище відносно негрошових або готівкових виплат). Проте частина доходів, які формально входять згідно із Законом до складу місячного доходу, оподатковується за підсумками року – після відображення у податковій декларації. Це стосується тих доходів, виплата яких була здійснена не податковими агентами (доходи від оренди, отримані від фізособи, як виключення, підлягають щоквартальному оподаткуванню). Особливим випадком доходів, що включаються до складу загального річного оподаткованого доходу, є іноземний дохід.

Друге, що заслуговує на увагу: відповідальним за нарахування, утримання та сплату ПДФО до бюджету щодо виплат, які здійснюються на адресу фізособи податковим агентом, є податковий агент.

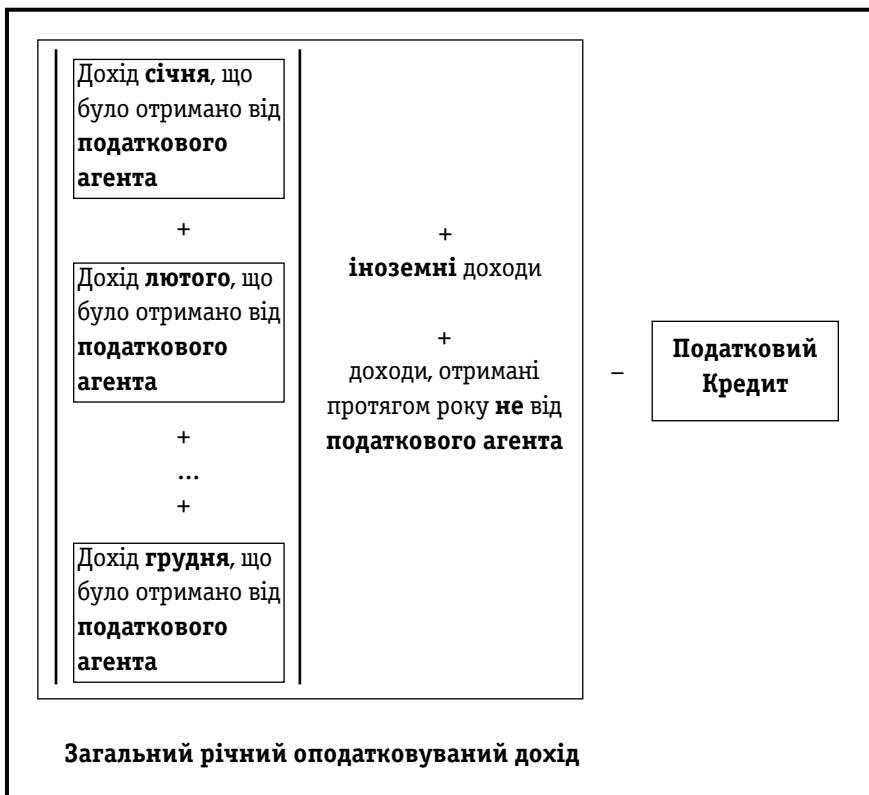
В усіх інших випадках, коли фізособа отримує доходи не від податкового агента (включаючи іноземні доходи та доходи, що виплачуються іншою фі-

зичною особою, яка не є приватним підприємцем), відповідальним за повноту та своєчасність сплати ПДФО до бюджету є сама фізична особа. У зв'язку з цим вкрай важливо знати статус особи, що виплачує вам дохід, - зобов'язує її Закон виконувати функції податкового агента чи ні?

Закон про податок з фізосіб встановлює: якщо податковий агент не здійснює нарахування, утримання чи сплату ПДФО, то відповідальність за погашення суми податкового зобов'язання або податкового боргу, що виникає внаслідок таких дій, покладається на такого податкового агента. При цьому фізособа, яка отримує дохід, звільняється від обов'язків погашення такої суми податкових зобов'язань або податкового боргу.

Третє: роботодавець, що виступає відносно найманих робітників податковим агентом, за підсумками року виконує перерахунок виплаченої упродовж року таким робітникам зарплатні, а також сум наданих податкових соціальних пільг (йдеться про можливість зменшення зарплатні, яка підпадає під оподаткування ПДФО, якщо вона не перевищує певних розмірів). Як пояснюють представники податкових органів, такий перерахунок має за мету ліквідацію помилок, що могли бути впродовж року при оподаткуванні зарплатні. Таким чином, річний перерахунок, що здійснюється за місцем роботи, стосується лише зарплатної частини доходів фізособи. До того ж, мова йде тільки про перевірку правильності визначення об'єкта оподаткування, за який відповідає роботодавець як податковий агент. Нових об'єктів оподаткування така операція не створює.

Четверте: Фізичні особи – резиденти (на відміну від нерезидентів, котрі також підпадають під оподаткування відповідно до Закону про податок з фізосіб у частині доходів із джерелом походження з України) у визначених Законом випадках мають право претендувати на зменшення суми загального річного оподатковуваного доходу на величину так званого податкового кредиту. Подробиці стосовно того, ким, коли і як може бути нарахований податковий кредит – далі, у самостійному розділі, присвяченому саме податковому кредиту. Поки що зауважимо, що загальний річний оподатковуваний дохід, зменшений на величину податкового кредиту, являє собою такий самостійний об'єкт оподаткування, як чистий річний оподатковуваний дохід. Формування його схематично наведене на рис. 1.

Чистий річний оподатковуваний дохід – об’єкт оподаткування фізичної особи-резидента

Рис. 1.

Річна декларація про майновий стан та доходи фізичної особи (податкова декларація)

Викладені вище відомості природним чином підводять нас до розуміння того, що всі фізичні особи, як платники податків, умовно поділяються на **3 категорії**:

- ті, хто **зобов’язані** надати податковому органу річну декларацію про майновий стан і доходи;
- ті, хто **не зобов’язані, але мають право** надати таку декларацію – щоб претендувати на вже згадуваний податковий кредит;

- ті, хто **не повинен** надавати декларацію та **не має права** на податковий кредит.

Обов'язок надання податкової декларації тісно пов'язаний з тим, на кому лежить відповідальність за повноту й своєчасність сплати ПДФО до бюджету. Саме цим і пояснюється той факт, що згідно із Законом обов'язок платника податків щодо надання декларації вважається виконаним, якщо такий платник податків протягом року отримував доходи виключно від податкових агентів.

Таким чином, не зобов'язані надавати декларацію, наприклад, особи, що отримували упродовж року лише зарплатню – незалежно від кількості місць роботи (оскільки на відміну від Декрету про прибутковий податок, що діяв раніше, теперішній Закон про податок з фізосіб не розмежовує ставку податку залежно від основного/неосновного місця роботи). Але, якщо протягом року фізособа окрім заробітної плати отримувала інші види доходів, за умови, що всі ці інші доходи були отримані через податкових агентів, обов'язок подавати податкову декларацію в неї не виникне. Прикладом можуть служити отримання дивідендів від українських підприємств, продаж інвестиційних активів (цінних паперів або корпоративних прав) через професійного торговця цінними паперами, з яким був укладений договір на виконання функцій податкового агента, надання майна в оренду юридичним особам.

Інші приклади, що ілюструють **виникнення** у громадянина **обов'язку декларування** доходів, побудовані на ситуаціях з отриманням доходу від особи, на яку Законом не покладаються обов'язки податкового агента. До них належить зокрема отримання доходу у вигляді вартості спадщини – у межах, що оподатковуються (ступенем спорідненості визначаються як межі оподаткованого доходу, так і конкретна ставка податку).

Як **виключення** Закон визначає **звільнення** від обов'язку подання декларації (незалежно від видів та сум отриманих доходів) для таких осіб:

- неповнолітніх чи недієздатних осіб, які перебувають на кінець звітного періоду на повному забезпеченні інших осіб чи держави;
- осіб, які перебувають на кінець граничного строку надання декларації під арештом, затримані, засуджені до позбавлення волі;
- осіб, які перебувають на кінець звітного року на терміновій військовій службі;
- у деяких інших випадках.

Тепер – про **організаційну сторону** процедури **декларування**. Заповнюється декларація самостійно фізичною особою – платником податку чи нотаріально уповноваженою нею на це іншою особою та подається до податко-

вої інспекції за місцем проживання у термін до 1 квітня року, наступного за звітним. Подання декларації за підсумками 2006 року повинно відбутися до 1 квітня 2007 року, тобто останній день подання припадає на 31 березня 2007 року. Але, якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день. 31 березня 2007 року – субота, а 1 квітня – неділя. Тому **в 2007 році** останній день надання декларації громадянами, зобов'язаними надавати таку декларацію відповідно до норм Закону про податок з фізосіб, **припадає на 2 квітня**. Цей факт знайшов підтвердження і в листі ДПАУ від 23.02.2007 року № 1767/6/17-0216.

Особливий інтерес викликає норма, що міститься у Законі про податок з фізосіб, яка надає **право** фізособі **звернутися до 1 березня** до податкового органу за місцем проживання (куди й потрібно подавати декларацію) **з проханням заповнити річну податкову декларацію**. При цьому податковий орган зобов'язаний надати безкоштовні послуги щодо такого заповнення, а відмова посадової особи у названих послугах звільняє фізособу від будь-якої відповідальності за неповне чи невірне заповнення декларації.

На практиці податківці може й не завжди полюбують надавати безкоштовні послуги щодо заповнення декларації, але безпідставно майже **ніколи** в цьому **не відмовляють**. Найчастіше **причиною відмови** в наданні обговорюваної послуги може виявитись **недотримання** самим платником податків (тобто громадянином) **вимог Закону**. Справа в тому, що Закон зобов'язує фізособу вести **облік доходів та витрат** в обсягах, що достатні для визначення суми загального річного оподатковуваного доходу, – якщо така фізособа зобов'язана чи має право подати податкову декларацію (існує навіть простенька форма спеціальної **книги обліку доходів та витрат**, затверджена наказом ДПАУ від 16.10.2003 року № 490). Крім того, фізособа повинна мати документи, які б підтверджували понесені нею витрати, що претендують на участь у формуванні податкового кредиту (з метою зменшити загальний річний оподатковуваний дохід до чистого річного оподатковуваного доходу шляхом отримання з бюджету належних сум).

Коли фізична особа **самостійно** здійснює заповнення податкової декларації, то працівники відділу оподаткування фізичних осіб, як правило, терпляче й доброзичливо допомагають у заповненні паперів. При цьому, хоч і мають право поцікавитися книгою доходів та витрат фізичної особи для визначення суми загального річного оподатковуваного доходу, роблять це вкрай рідко (чого не скажеш про первинні документи у випадку «зазіхання» на податковий кредит – тут без них не обійтися).

Якщо ж ви бажаєте скористатися не просто консультативною допомогою, а саме **послугою** від податківців **щодо заповнення** вашої податкової декларації (нагадаємо, треба встигнути забажати цього до 1 березня), то готуйтеся почути вимогу такого роду книгу пред'явити. «Ми ні в якому разі не відмовляємося від надання послуги щодо заповнення», повідомлять вам, «але без відповідної книги не маємо повних даних, які необхідні для заповнення декларації». І будуть по-своєму праві! Втім, наявність усіх потрібних **первинних документів**, скоріш за все, дозволить подолати й цю перепону.

Якщо з тих чи інших причин ви не змогли скористатися послугою щодо заповнення декларації, наприклад, не встигли «попроситися» до законодавчо встановленої дати 1 березня – не переймайтеся. Ще раз підкреслимо: **у переважній більшості випадків** до фізичної особи, яка прийшла заповнити річну податкову декларацію, у податковій інспекції поставляться **доброзичливо**. Щорічно в період з початку січня й до 31 березня у податкових інспекціях країни організовується **спеціальний режим роботи**, який дозволяє фізичним особам консультиватися та здавати декларації **у вечірній час** або **у вихідні дні**, виділяються і обладнуються спеціальні приміщення тощо. Не є виключенням і нинішня деклараційна кампанія: наказ ДПАУ від 9 січня 2007 року № 1 передбачає організацію всіх традиційних заходів зі створення **сприятливих** умов для декларування доходів фізичних осіб.

Слід також пам'ятати, що **бланки** податкових декларацій надаються податковими інспекціями **безкоштовно**. Можна прийти на консультацію, взяти бланк (чи декілька) декларації та піти додому, щоб на дозвіллі поміркувати над заповненням вами та/або членами родини, що повинні або бажають «декларуватися», відповідних звітних паперів.

До речі, нова форма декларації, яка відповідала б усім вимогам та запросам Закону про податок з фізосіб, досі не затверджена. Тому й у **2007** році – вже **третій** рік поспіль – буде застосовуватися **стара** форма декларації, що відповідає додатку 1 до Інструкції про оподаткування доходів фізичних осіб від зайняття підприємницькою діяльністю, затвердженої наказом ДДНІУ від 21.04.93 р. № 12 (це впливає, зокрема, з тексту вже згадуваного вище наказу ДПАУ від 09.01.2007 р. № 1).

Декілька слів про **відповідальність** фізичних осіб, які зобов'язані надати податкову декларацію про доходи за підсумками року. Стаття 164.1 Кодексу про адміністративні правопорушення говорить таке:

«Стаття 164.1. Порушення порядку подання декларації про доходи та ведення обліку доходів і витрат.

Неподання або несвоєчасне подання громадянами декларацій про доходи чи включення до декларацій перекручених даних, неведення обліку або неналежне ведення обліку доходів і витрат, для яких законами України встановлено обов'язкову форму обліку, – тягне за собою попередження або накладення штрафу у розмірі від трьох до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за те ж порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі від п'яти до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Нагадаємо читачам, що з метою застосування **штрафів неоподатковуваний мінімум доходів громадян** – це сума **17 грн** (згідно з п. 22.5 Закону про податок з фізосіб).

ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ

У чому сенс?

Податковий кредит стосовно оподаткування доходів громадян – річ для нашої країни все ще нова та не зовсім звична. Суть задуманого полягає в тому, що держава готова **звільнити** від оподаткування ПДФО **частку доходів** громадянина, **за рахунок яких** він здійснює витрати, що потрапляють у певний **перелік**. При наданні такого роду пільги до уваги беруться переважно соціально значущі цілі, на які може понести витрати фізособа.

На перешкоді реалізації такого роду державної підтримки стає той факт, що **оподатковуються** доходи в момент їх **отримання**, коли ще **не відомі напрямки** реальних видатків, що їх зробить фізична особа з отримуваних коштів. Якщо надати пільгу одразу, під час **отримання** доходів (наприклад, під обіцянку фізособи щодо цільового використання коштів), то, на жаль, не виключені **зловживання**, неповернення при нецільовому використанні тощо.

Тому **звільнення доходів**, за рахунок яких фізичною особою здійснені витрати, що **законодавчо стимулюються**, відбувається вже **після понесення** тих самих **витрат**. Більш того – після закінчення року, в якому такі витрати здійснено. **Заявити** про бажання повернути з бюджету частку ПДФО, що сплачений в минулому році, фізична особа може **одночасно з поданням річної декларації** про доходи за такий рік. Таким чином, громадянин спочатку немов би кредитує державу (тому що ПДФО з його доходів утримується без урахування напрямків майбутніх витрат), а вже потім, здійснивши витрати з певного законодавчо обумовленого переліку, отримує частку раніше сплаченого ПДФО з бюджету назад.

Чинна редакція Закону про податок з фізосіб у ролі саме тих **напрямків** витрат фізособи, що **підтримуються державою**, визначає:

- частину суми процентів за іпотечним кредитом, сплачених платником податку;
- суму коштів або вартість майна, переданих у вигляді пожертвувань або благодійних внесків неприбутковим організаціям;
- суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості середньої професійної або вищої форми нав-

чання такого платника податку, іншого члена його сім'ї першого ступеня споріднення;

- суму власних коштів платника податку, сплачених на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування такого платника податку або члена його сім'ї першого ступеня споріднення;
- суму витрат платника податку на сплату за власний рахунок страхових внесків, страхових премій та пенсійних внесків страховику-резиденту, недержавному пенсійному фонду, установі банку за договорами довгострокового страхування життя, недержавного пенсійного забезпечення, за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом, а також внесків на банківський пенсійний депозитний рахунок, на пенсійні вклади як такого платника податку, так і членів його сім'ї першого ступеня споріднення;
- суму витрат платника податку із штучного запліднення, незалежно від того, чи перебуває він у шлюбі з донором, чи ні;
- суму оплати вартості державних послуг, включаючи сплату державного мита, пов'язаних з усиновленням дитини.

Такою є загальна ідея.

Які обмеження?

Звернемося до **визначення** податкового кредиту, як його дає Закон про податок з фізосіб (п. 1.16):

«Податковий кредит – сума (вартість) витрат, понесених платником податку –резидентом у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів – фізичних або юридичних осіб протягом звітного року (крім витрат на сплату податку на додану вартість та акцизного збору), на суму яких дозволяється зменшення суми його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року, у випадках, визначених цим Законом».

Вже з визначення випливає, що право на податковий кредит взагалі може бути надане лише фізособам-**резидентам**, які **придбавають** певні товари (роботи, послуги) **виключно у резидентів** України.

Регулюється загальний порядок надання права на податковий кредит статтею 5 Закону про податок з фізосіб, пункт 5.4 якої містить ще ряд **обмежень**, а саме:

- претендувати на податковий кредит може лише фізична особа-резидент, якій присвоєно індивідуальний ідентифікаційний номер;

- загальна сума нарахованого податкового кредиту не може перевищувати суму заробітної плати, що отримана протягом звітного року;
- право на нарахування податкового кредиту, яке не було використане за наслідками звітного року, на наступні роки не переноситься.

Як оформити документально?

Спочатку невелике зауваження щодо **причин**, які спонукають фізособу подавати податкову декларацію до податкової інспекції. Декларацію подають:

- громадяни, які **зобов'язані** декларувати доходи у зв'язку з тим, що отримували їх протягом року не лише від податкових агентів, але при цьому **не** виказуючи бажання отримувати **податковий кредит** (або такі, що **не** мають для цього підстав);
- громадяни, які **зобов'язані** декларувати доходи у зв'язку з тим, що отримували їх протягом року не лише від податкових агентів, та при цьому **бажаючи** отримати **податковий кредит**;
- громадяни, які **не зобов'язані** декларувати свої доходи, але роблять це у зв'язку з **бажанням** отримати право на **податковий кредит**.

Далі мова йтиме про представників другої та третьої з наведених вище груп.

Десь на початку періоду декларування громадянами своїх річних доходів ДПАУ щороку намагається видавати лист, яким рекомендуються дві форми (як правило, наведені в додатку 1 та додатку 2), які в характерній податківцям безхитрісній манері називаються, відповідно, форма «переліку сум видатків» та форма «розрахунку сум податку з доходів фізичної особи». Заповнення цих доморощених форм допомагає прояснити **стан фінансових взаємин** між громадянином та бюджетом (за потреби – з виконанням певних податково-кредитних розрахунків). Так було за минулих роках, так, напевне, буде і в 2007 році при декларуванні за підсумками 2006 року.

На офіційному сайті ДПАУ в інтернеті (www.sta.gov.ua) вже з середини січня 2007 року були доступні згадувані формочки, які пропонуються для заповнення громадянам, що претендують на податковий кредит, що виходить з витрат, понесених ними у 2006 році. На відміну від минулорічних, сучасні форми вже передбачають можливість включення до податкового кредиту **частки суми процентів за іпотечним кредитом**, що вперше стало можливим саме зараз, при декларуванні доходів **за 2006 рік**.

Одночасно ще й досі **не може** застосовуватись на практиці один з пунктів переліку, визначеного п/п. 5.3.4 Закону, в якому йдеться про витрати на опла-

ту **лікування** фізособи або членів її родини першого ступеню споріднення – відповідно, не можуть бути враховані ці витрати також у формах, які пропонує ДПАУ. Справа у тому, що Закон пов'язує набуття чинності п/п. 5.3.4 з початком податкового року, наступного за роком, в якому набере чинності закон про загальнообов'язкове медичне страхування. Перспективи ж українського загальнообов'язкового медичного страхування поки дуже примарні...

З урахуванням усього викладеного перша з форм може відігравати роль своєрідного сучасного довідника «чинних» податково-кредитних витрат фізичної особи.

Алгоритм, за яким визначається сума, що належить до повернення з бюджету, легко простежити за коментарями, які містяться у рядках форми «переліку сум витрат» та форми «розрахунку сум податку з доходів фізичних осіб» (форми – див. далі, у розділі III). Точніше, це будуть алгоритми, бо при наявності в загальних правилах проведення підрахунку спільних рис, для **кожного виду** податково-кредитних витрат існують певні **специфічні** особливості.

Загальноприйнятним є той факт, що **поверненню** підлягає не **вся сума витрат**, прийнятих до складу податкового кредиту, а лише **величина ПДФО**, яка **закладена в цій сумі**. Інакше кажучи, якщо до складу податкового кредиту потрапила сума 1000 грн, то повертатися з бюджету буде 130 грн ($1000 \times 13\% = 130$, де 13% ставка ПДФО у 2006 році). Податковий кредит тому і порівнюється із загальною заробітною платою за звітний рік, що відшкодовувана з бюджету сума не може бути більшою, ніж сума ПДФО, сплаченого з цієї зарплатні. Тобто **бюджет ніколи не поверне громадянину більше, ніж той сплатив до бюджету податку з своїх доходів**. Розуміння цього факту позбавить вас прикрих розчарувань.

Слід звернути увагу і на таке ноу-хау податківців, як **«згортання»** (залік) **належних до сплати** в бюджет за наслідками декларування сум ПДФО, які можуть виникнути у фізичної особи у зв'язку з заповненням розділів **1.2** та/або **1.4** декларації, з сумами, що **належать поверненню** з бюджету у зв'язку з включенням певних витрат до податкового кредиту.

Наприклад, за підсумками декларування фізособа повинна буде **сплатити** до бюджету **400** грн податку з отриманих протягом року іноземних доходів. Але на підставі включення до податкового кредиту сум витрат на благодійність ця ж фізособа має право на **відшкодування** з бюджету **960** грн. У такому випадку від громадянина не вимагатимуть сплатити 400 грн, щоб потім чекати відшкодування 960 грн. Йому запропонують написати заяву з проханням про залік податкових зобов'язань в розмірі 400 грн з часткою від суми 960 грн, яка належить до відшкодування. Після цього громадянин вже не буде

нічого винний бюджету, а буде лише мрійливо чекати на **повернення** залишку в **560** грн. Що ж, цілком розумний та досить зручний підхід. Але повернемось до документального оформлення.

Для повного успіху у справі боротьби за податковий кредит навіть правильного заповнення декларації та двох додаткових «креативних» формочок ще **недостатньо**. Згідно із Законом до складу податкового кредиту включаються фактично понесені витрати, що **підтверджені** фізичною особою **документально**, з можливістю за такими документами ідентифікувати продавця товарів (поставщика послуг) та визначити витрачену суму. Як можливі приклади таких документів Закон розглядає фіскальний або касовий чек, касовий ордер, товарну накладну, договір тощо.

Відповідно до вказівок Закону надавати згадані документи податковому органу не слід, а слід їх **зберігати** протягом терміну, достатнього для проведення податковим органом податкової перевірки правильності нарахування податкового кредиту. Зауважимо, що такі визначення терміну зберігання виглядають дещо **розмитими**. Очевидно, цю норму треба розуміти так, що документи повинні зберігатися доти, доки фізособа не пройде **податкову перевірку** з питань податкового кредиту (не слід плутати майбутню перевірку з тією допомогою, що була вам надана податківцями при прийманні від вас декларації та додатків – це заходи, що мають на меті різні результати).

Поки що про такі перевірки не йдеться, можливо, документи прийдеться зберігати **довго**. Одночасно сьогоденішнє законодавство надає податковим органам **право донарахувати** платнику податкові зобов'язання **не пізніше закінчення 1095 дня**, наступного за останнім днем кінцевого строку надання податкової декларації. Якщо протягом зазначеного строку податковий орган не визначає суму податкових зобов'язань, платник податків вважається **вільним** від такого податкового зобов'язання, а спір стосовно такої декларації не підлягає розгляду в адміністративному або судовому порядку.

Виключення: податкова декларація взагалі не надавалася або суд з'ясує, що фізособа навмисно ухилялася від сплати податку. Відлік названого строку давності **зупиняється** на будь-який період, протягом якого платник податку перебуває **поза межами України**, якщо такий період є безперервним та дорівнює чи є більшим за 180 днів.

В які строки треба встигнути?

Особливу увагу треба приділити **граничним строкам** надання податкової декларації фізичною особою, що претендує на податковий кредит. Якщо

щодо податкової декларації у такої фізичної особи існує **обов'язок** її подання, то кінцевий строк подання визначений загальним правилом – **до 1 квітня року, наступного за звітним**.

Існує думка (її інколи можна зустріти в консультаціях та коментарях спеціалістів на сторінках популярних економічних видань), що наведений строк є **обов'язковим для усіх випадків** надання податкової декларації. Однак це **не так!**

Якщо обов'язок з надання податкової декларації в громадянина відсутній, а декларування він здійснює за власним бажанням виключно з метою нарахування податкового кредиту, то момент надання декларації податковому органу не обмежений настанням 1 квітня – важливо лише встигнути до кінця року, наступного за звітним. Наведемо з цього приводу цитату з листа ДПАУ від 12.05.2006 року № 9045/7/17-2116:

«Згідно з п. 15.3 ст. 15 Закону України від 21.12.2000 р. № 2181 «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» при поверненні з бюджету надміру сплачених податків або на їх відшкодування у випадках, передбачених податковими законами, платники податків можуть подавати заяви (податкові декларації) протягом 1095 днів, наступних за днем здійснення такої переплати для отримання права на таке відшкодування. Разом з тим пп. 5.4.2 п. 5.4 ст. 5 Закону № 889 встановлено обмеження. Згідно з цим пунктом, якщо платник податку не скористався правом на нарахування податкового кредиту за наслідками звітного податкового року, то таке право на наступні податкові роки не переноситься. Тому строк подання декларацій платниками податку на одержання повернення з бюджету у зв'язку з реалізацією права на податковий кредит становить не 3 роки (1095 днів), а обмежується податковим періодом (роком).

Таким чином, при реалізації платниками податку права на податковий кредит строк подання декларацій не обмежується 1 квітня. Податкові органи прийматимуть і обраховуватимуть такі декларації протягом всього 2006 року. При цьому ніяких штрафних санкцій за подання після 1 квітня декларацій для отримання податкового кредиту податковими органами застосовуватися не буде, оскільки це не передбачено законодавством».

Така ж думка висловлювалась і в листі ДПАУ від 26.07.2005 р. № 14645/7/17-3117 (згадування в тексті конкретного року обумовлене лише конкретними питаннями, яким були присвячені відповідні листи, і не має ха-

рактеру обмеження). Втім, немає сенсу зволікати з наданням декларації, оскільки **чим раніше** декларацію **буде надано** до податкового органу, **тим раніше** громадянин **отримає відшкодування** з бюджету.

Коли чекати грошки ?

Отже, позаду лишилися всі клопоти, пов'язані з заповненням та наданням податкової декларації, виконано всі формальності. Залишається чекати. **Як довго?** Закон про податок з фізосіб відповідає на це питання досить конкретно (п.18.8):

«Сума коштів, яка підлягає поверненню платнику податку, зараховується на його банківський рахунок, відкритий у будь-якому комерційному банку, або надсилається поштовим переказом на адресу, визначену у декларації, протягом 60 календарних днів від дня отримання такої декларації».

Закон про податок з фізосіб став чинним з 1 січня 2004 року. Вперше скористатися правом врахувати податковий кредит громадяни змогли лише за наслідками 2004 року, тобто в 2005 році. Відповідно, другий раз податково-кредитне декларування відбувалося в 2006 році. Можливо, найбільш дивним в деклараційних кампаніях 2005 та 2006 років було те, що визначені Законом **терміни повернення** фізичним особам коштів внаслідок визнання податкового кредиту **витримувались**. Хочеться сподіватися, що це стане доброю традицією.

З двох способів повернення грошей – **на банківський рахунок** або **поштовим переказом** – перший виглядає більш цивілізованим, другий – більш простим. Справа в тому, що спеціального місця, де б громадянин міг зазначити реквізити свого банківського рахунку, ані в декларації, ані в додаткових податково-кредитних формах не передбачено. Тож, якщо для вас **принципово** важливо отримати гроші саме **через банк**, постарайтеся звернути на це **увагу податківців**.

В іншому випадку гроші надійдуть старим дідовським способом – поштовим переказом (інколи податківець, що приймає вашу декларацію, може попросити письмово зазначити, що ви погоджуєтесь на отримання грошей поштовим переказом).

Отже, яким би чином кошти до вас не надійшли, знайдіть для них якийсь шляхетний напрямок використання, гідний податкового кредиту для наступного декларування. **Щастя вам!**

РОЗДІЛ III

ФОРМИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ

Декларація

Додаток N 1

до Інструкції про прибутковий податок з громадян,

Форма N 1

Державній податковій інспекції по

вхідний N _____

(назва інспекції)

За алфавітом N _____

ДЕКЛАРАЦІЯ

ПРО ДОХОДИ, ОДЕРЖАНІ З 1 СІЧНЯ ПО 31 ГРУДНЯ 200_ РОКУ

АБО ЗА ІНШИЙ ПЕРІОД ЗВІТНОГО РОКУ

РОЗДІЛ I

Ідентифікаційний
номер

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Повідомляю, що

я, _____,

(прізвище, ім'я, по батькові)

проживаю за адресою _____.

Телефони: квартирний _____, службовий _____

одержав у 200__ році такі доходи:

1.1. Доходи, одержані мною за місцем основної роботи (заробітна плата, дивіденди, премії, інші грошові та натуральні виплати, винагороди, доходи від роботи за сумісництвом, за договорами цивільно-правового характеру, авторські винагороди, а також доходи від виконання разових та інших робіт):

Види діяльності за кодом КВЕД, за здійснення яких одержано дохід	Сума одержаного валового доходу	Витрати, пов'язані з одержанням доходу	Сума чистого доходу	Сума податку, сплаченого авансом та утриманого підприємствами
Всього				

1.4. Доходи, які були мною одержані за кордоном або з іноземних держав:

Назва країни, в якій або з якої одержано дохід (місто, назва організації, яка виплатила дохід)	Місяць, в якому одержано дохід	Сума одержаного доходу		Сума податку, яка сплачена (утримана за кордоном)	
		в інозем. валюті	в укр. грн	в інозем. валюті	в укр. грн
Всього					

**З метою усунення подвійного оподаткування подаю висновок про сплату податку в _____, стверджений податковим органом цієї країни.
(назва країни)**

РОЗДІЛ 2

Повідомляю, що відповідно до чинного законодавства я маю право на такі пільги по прибутковому податку:

2.1. На виключення п'яти (десяти, п'ятнадцяти) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за _____ місяців в сумі _____ грн

Підстава для виключення _____

2.2. На зменшення сукупного доходу на дітей віком до 16 років за _____ місяців в сумі грн.

Відомості про дітей віком до 16 років:

N	Прізвище, ім'я	Рік і місяць народження

2.3. На виключення доходів, направлених мною у джерела їх одержання на придбання акцій та інвестованих на реконструкцію і розширення виробництва суб'єктів підприємницької діяльності в загальній сумі _____ грн. Відповідні підтвердження додаються.

2.4. На виключення сум, які не перевищують чотири відсотки від суми задекларованого сукупного оподаткованого доходу за звітний рік, направлених мною до благодійних установ та організацій в загальній сумі _____ грн. Документи, що стверджують ці витрати, додаються.

2.5. На виключення сум, перерахованих мною коштів на пенсійні рахунки в уповноважених холдинговою компанією «Київміськбуд» банках на загальну суму _____ грн. Документи, що стверджують ці витрати, додаються.

РОЗДІЛ 3

3.1. З урахуванням наведених вище даних вважаю, що мій дохід, з якого необхідно сплатити прибутковий податок за 200 рік, становить _____ гривень.

3.2. Одночасно повідомляю, що в наступному 200 році я передбачаю одержати сукупний оподатковуваний дохід _____ гривень.

РОЗДІЛ 4**ВІДОМОСТІ ПРО ВЛАСНІСТЬ ТА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ**

Перелік власності	Місце знаходження	Вартість за даними інвентарбюро (грн)	Площа виділеної земельної ділянки (у кв. метрах)
1. Житлов. будинок			
2. Власна квартира			
3. Дачний будинок			
4. Земельна ділянка		X	

5. Транспортні засоби (легкові, вантажні автомобілі, мотоцикли, моторні човни):

Марка _____ Модель _____

Потужність двигуна _____

Правильність зазначених у цій декларації відомостей

СТВЕРДЖУЮ _____

(підпис, дата)

Перелік сум витрат

Перелік

сум витрат, що включаються до складу податкового кредиту згідно із статтею 5 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (до декларації про доходи, одержані з 1 січня по 31 грудня 2006 року)

Прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - платника податку _____

Ідентифікаційний номер платника податку _____

Резидентство _____

Витрати, фактично понесені платником податку протягом 2006 року	Код рядка	Реквізити документів, які підтверджують витрати	Сума (грн)
1	2	3	4
Сума коштів або вартість майна, переданих платником податку у вигляді пожертвувань або благодійних внесків неприбутковим організаціям, зареєстрованих в Україні у розмірі, що перевищує два відсотки, але не є більшим п'яти відсотків від суми його загального оподатковуваного доходу, отриманого протягом звітного податкового року	01		
Сума коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості середньої професійної або вищої форми навчання такого платника податку, іншого члена його сім'ї першого ступеня споріднення, але не більше суми, розмір якої не перевищує суми місячного мінімального прожиткового рівня для працездатної особи, встановленого на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень, у розрахунку за кожний повний або неповний місяць навчання протягом звітного податкового року. У 2006 році цей розмір становив 680 грн на місяць (483 грн x 1,4)	02		

Витрати, фактично понесені платником податку протягом 2006 року	Код рядка	Реквізити документів, які підтверджують витрати	Сума (грн)
1	2	3	4
Сума витрат платника податку на сплату за власний рахунок страхових внесків, страхових премій та пенсійних внесків страховику-резиденту, недержавному пенсійному фонду, установі банку за договорами довгострокового страхування життя, недержавного пенсійного забезпечення, за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом, а також внесків на банківський пенсійний депозитний рахунок, на пенсійні вклади як такого платника податку, так і членів його сім'ї першого ступеня споріднення, яка не перевищує (у розрахунку за кожний з повних чи неповних місяців звітного податкового року, протягом яких діяв договір страхування): а) при страхуванні платника податку або за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом платника податку або на банківський пенсійний депозитний рахунок чи за їх сукупністю - суму, визначену у розмірі, що не перевищує суми місячного мінімального прожиткового рівня для працездатної особи, встановленого на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень, у розрахунку за кожний з повних чи неповних місяців звітного податкового року, протягом яких діяв договір страхування. У 2006 році цей розмір становив 680 грн на місяць (483 грн x 1,4); б) при страхуванні члена сім'ї платника податку першого ступеня споріднення або за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом або на банківський пенсійний депозитний рахунок на користь такого члена сім'ї чи за їх сукупністю - 50 відсотків суми, визначеної у підпункті а) у розрахунку на кожного застрахованого члена сім'ї (у 2006 році – 340 грн)	03		
Суми витрат платника податку із: (р. 04.1 + 04.2)	04	X	
штучного запліднення незалежно від того, перебуває він у відносинах шлюбу з донором чи ні	04.1		
оплати вартості державних послуг, включаючи сплату державного мита, пов'язаних з усиновленням дитини	04.2		
Частину суми процентів за іпотечним кредитом, сплачених платником податку, яка розраховується за правилами, визначеними згідно із статтею 10 Закону 889.	05		
Всього витрат (06 = 01 + 02 + 03 + 04 + 05)	06		

Наведена інформація є достовірною

особистий підпис фізичної
особи-платника податку
«___» _____ 2007 р.

особистий підпис особи,
уповноваженої на заповнення декларації
«___» _____ 2007 р.

Розрахунок суми податку

Розрахунок

суми податку з доходів фізичних осіб (ПДФО), що підлягає поверненню платнику податку або сплаті до бюджету, у тому числі у зв'язку з нарахуванням податкового кредиту

Проведений _____, **ідентифікаційний №** _____ (прізвище, ініціали платника податку)

на підставі поданої декларації про доходи, одержані у 2006 році (вх. № _____ від _____)

(дата та вхідний № заповнюються інспектором).

Розділ I

(сума ПДФО до повернення з бюджету у зв'язку з нарахуванням податкового кредиту)

N п/п	Алгоритм розрахунку	Сума (грн)	
		За даними платника	За наслідками перевірки
1	Сума загального річного доходу, нарахованого протягом 2006 року у вигляді заробітної плати (зазначено у п. 1.1 Розділу I декларації), зменшена на суму податкового кредиту, зазначену у рядку 06 переліку сум витрат		
2	Сума ПДФО з оподатковуваного доходу, визначеного у п. 1 цього Розділу за ставкою, встановленою п. 7.1 ст. 7 Закону (13%)		
3*	Сума ПДФО до повернення (сума ПДФО, утримана протягом 2006 р. та зазначена у п. 1.1 Розділу I декларації, зменшується на суму ПДФО, визначену у п. 2 цього розділу		

Розділ II

(сума ПДФО до повернення з бюджету з інших підстав)

N п/п	Алгоритм розрахунку	Сума (грн)	
		За даними платника	За наслідками перевірки
1	Сума ПДФО, що підлягає поверненню з бюджету (абзац другий пп. 6.5.5 п. 6.5 ст. 6 Закону). До розрахунку приймається сума ПДФО, зазначена у довідці, поданій платником податку та виданій податковим агентом працедавцем)		

Розділ III
(суми ПДФО до сплати до бюджету)

N п/п	Алгоритм розрахунку	Сума (грн)	
		За даними платника	За наслідками перевірки
1	Сума оподатковуваного доходу, з якого слід сплатити ПДФО до бюджету за ставкою 0% (доходи, зазначені у п. 1.2 Розділу I декларації)		
1.1	Сума ПДФО, що підлягає сплаті до бюджету з доходів, зазначених у п. 1.2 Розділу I декларації (п. 1 цього розділу x 0%)		
2	Сума оподатковуваного доходу, з якого слід сплатити ПДФО до бюджету за ставкою 5% (доходи, зазначені у п. 1.2 Розділу I декларації)		
2.2	Сума ПДФО, що підлягає сплаті до бюджету з доходів, зазначених у п. 1.2 Розділу I декларації (п. 2 цього розділу x 5%)		
3	Сума оподатковуваного доходу, з якого слід сплатити ПДФО до бюджету за ставкою 13% (доходи, зазначені у п. 1.2 Розділу I декларації)		
3.3	Сума ПДФО, що підлягає сплаті до бюджету з доходів, зазначених у п. 1.2 Розділу I декларації (п. 3 цього розділу x 13%)		
4	Сума оподатковуваного доходу, з якого слід сплатити ПДФО до бюджету за ставкою 26% (доходи, зазначені у п. 1.2 Розділу I декларації)		
4.4	Сума ПДФО, що підлягає сплаті до бюджету з доходів, зазначених у п. 1.2 Розділу I декларації (п. 4 цього розділу x 26%)		
5	Сума ПДФО самостійно сплачена платником податку до бюджету протягом року з доходів, зазначених у п. 1.2 Розділу I декларації		
6	Сума оподатковуваного доходу, з якого слід сплатити ПДФО до бюджету з доходів, зазначених у п. 1.2 Розділу I декларації (п.1; 2; 3; 4 цього розділу)		
7	Сума ПДФО, що підлягає сплаті до бюджету з доходів, зазначених у п. 1.2 Розділу I декларації (п.1.1; 2.2; 3.3, 4.4 цього розділу)		
8	Сума доходу, одержаного за кордоном або з іноземних держав, з якого слід сплатити ПДФО до бюджету (доходи, зазначені у п. 1.4 Розділу I декларації)		
9**	Сума ПДФО з іноземних доходів зазначених у п. 1.4 Розділу I декларації (п. 8 цього розділу x 13%).		
10	Сума ПДФО, що підлягає сплаті до бюджету з доходів, зазначених у п. 1.2 та п. 1.4 Розділу I декларації (п.7 +п.9 цього розділу) - п. 5 цього розділу		

* Сума податку до повернення не може перевищувати суми податку, перерахованого до бюджету окремим платником податку.

** Сума податку з іноземного доходу, сплаченого за кордоном, зараховується відповідно до пп. 9.9.5 п. 9.9 ст. 9 Закону.

Розділ IV
(остаточне податкове зобов'язання)

N п/п	Алгорити розрахунку	Сума (грн)	
		За даними платника	За наслідками перевірки
1.	Остаточне податкове зобов'язання = п. 10 Розділу III - п. 1 Розділу II - п. 3 Розділу I. Позитивне значення цього підрахунку відповідає податковому зобов'язанню платника податку із сплати до бюджету сум ПДФО. Від'ємне значення відповідає сумі ПДФО, що належить до повернення платнику податку з бюджету		

Розрахунок стверджую

особистий підпис фізичної
особи - платника податку

«__» _____ 2007 р.

особистий підпис особи,
уповноваженої на заповнення
декларації

«__» _____ 2007 р.

Розрахунок перевірено:

Інспектор

(П. І. Б., підпис)

Начальник відділу (сектора)

«__» _____ 2007 р.

(П. І. Б., підпис)

Затверджую:

Начальник ДПП

«__» _____ 2007 р.

(П. І. Б., підпис)

РОЗДІЛ IV

КОРИСНІ ЛИСТИ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ

Загальні питання

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 28.02.2007 р. N 4082/7/17-0217

Щодо організації роботи з декларування доходів, одержаних фізичними особами у 2006 році (витяг)

Державна податкова адміністрація України з метою організації роботи з проведення кампанії декларування у 2007 році фізичними особами доходів, одержаних ними протягом 2006 року, повідомляє.

З метою забезпечення виконання громадянами конституційного обов'язку щодо декларування доходів, отриманих у 2006 році, та відповідно до норм Закону України від 22 травня 2003 року N 889-IV (далі – Закон) у 2007 році допускається подання платниками податку з доходів фізичних осіб декларацій за формою декларації про доходи згідно з додатком 1 до Інструкції про прибутковий податок з громадян, затвердженої наказом Головної державної податкової інспекції України від 21 квітня 1993 року N 12 та зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 9 червня 1993 року за N 64.

За такою формою у 2007 році подають декларації фізичні особи – платники вказаного податку, які згідно з Законом зобов'язані подавати декларацію (у разі отримання доходів, нарахованих особами, які не є податковими агентами, а також окремих видів доходів (прибутків), які згідно з нормами Закону не підлягають оподаткуванню при їх виплаті), а також фізичні особи, які відповідно до норм статті 5 Закону мають право на податковий кредит. У випадках подання декларації з метою нарахування податкового кредиту платники податку надають податковому органу перелік фактично понесених витрат, дозволених до включення до складу податкового кредиту відповідно до вимог пункту 5.3 статті 5 Закону.

Обов'язкове подання декларації

Згідно з Законом обов'язок подання декларації у платника податку з доходів фізичних осіб виникає у разі отримання ним протягом звітного року окремих видів оподатковуваних доходів (прибутків):

- з яких при їх нарахуванні чи виплаті податок не утримувався (пп. 8.1.3 ст. 8 Закону);
- у разі отримання доходів від особи, яка не є податковим агентом (пп. 8.2.1 та пп. 8.2.2 ст. 8 Закону);
- у разі отримання іноземних доходів (пп. 9.9.1 ст. 9 Закону).

Законом передбачено, що доходи, визначені у пп. 4.2.3, пп. 4.2.13, пп. 4.2.14, пп. 4.2.16, в абзаці другому пп. 6.5.3, абзаці другому пп. 6.5.5, пп. 9.1.4, пп. 9.5.2, п. 9.6, абзаці третьому пп. 9.7.3, частинах «а» та «е» пп. 9.7.4, абзаці першому пп. 9.7.5, пп. 9.9.1, абзаці п'ятому пп. 9.10.1, п. 15.2, п. 18.3, які отримані платником податку протягом 2006 року, повинні знайти відображення у декларації при її обов'язковому поданні.

Платники податку при поданні декларації у разі отримання доходів від особи, яка не є податковим агентом, та інших доходів, з яких при їх нарахуванні податок не утримувався, зазначають суми таких доходів у п. 1.2 Розділу I декларації (додаток 1 до Інструкції про прибутковий податок з громадян).

У разі отримання платниками податку іноземних доходів такі доходи відображаються платниками податку у п. 1.4 Розділу I цієї декларації.

Право на подання декларації з метою одержання податкового кредиту

Враховуючи прикінцеві положення Закону, до складу податкового кредиту за 2006 рік платник податку може включити фактично понесені ним витрати відповідно до підпунктів 5.3.1, 5.3.2, 5.3.3, 5.3.5, 5.3.6 ст. 5 Закону.

Порядок нарахування платником податку податкового кредиту для повернення надміру сплаченого податку, обов'язки платника податку та відповідальність, у тому числі податкових органів, за неповне або несвоєчасне повернення платнику податку сум надміру сплаченого податку викладено в Інструкції про податковий кредит, затвердженої наказом ДПА України від 22.09.2003 р. N 442 та зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 01.10.2003 р. за N 879/8200.

Законом встановлено обмеження права на нарахування податкового кредиту, а саме: податковий кредит може бути нарахований виключно резиденту, що має індивідуальний ідентифікаційний номер, і загальна сума нарахованого податкового кредиту не може перевищувати суми загального оподаткованого доходу платника податку, одержаного протягом звітного року як заробітна плата (п. 5.4 ст. 5 Закону).

Тобто податковий кредит надається тільки в межах розміру заробітної плати (абзац третій п. 1.1 та пп. «д» п. 1.3 ст. 1 Закону), одержаної протягом звітного 2006 року. Інші суми доходів (прибутків), одержаних платником по-

датку, в розрахунок для визначення суми податку, що підлягає поверненню у зв'язку з нарахуванням податкового кредиту, не приймаються.

Платник податку, який бажає скористатися правом на податковий кредит, заповнює у названій декларації п. 1.1 Розділу I, де зазначає загальну суму заробітної плати, нарахованої у 2006 році, та суму податку, утриманого та перерахованого до бюджету.

Згідно із Законом до складу податкового кредиту включаються фактично понесені витрати, підтверджені платником податку документально, а саме: фіскальним або товарним чеком, касовим ордером, товарною накладною, іншими розрахунковими документами або договором, які ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) та визначають суму таких витрат і зазначаються платником податку у переліку витрат (додаток 1 до цього листа).

Розрахунок сум податку, що підлягає поверненню платнику податку із бюджету або сплаті до бюджету, провадиться платником податку самостійно (ст. 17 Закону) за формою розрахунку, наведеною у додатку 2 до цього листа. При цьому податкові органи, на прохання платника, повинні надати допомогу у заповненні декларацій та проведенні розрахунків.

Для повного та своєчасного проведення розрахунків сум, що підлягають поверненню з бюджету, у тому числі внаслідок застосування платниками податку права на податковий кредит, а також надання податковими органами послуг платникам податку із заповнення ними декларацій у встановленому порядку, доцільно рекомендувати платникам податку додавати до декларації копії документів, що підтверджують витрати, які включаються до податкового кредиту, заяву щодо заліку сум податку, що підлягає поверненню за наслідками нарахування податкового кредиту у рахунок погашення податкових зобов'язань за п. 1.2 та 1.4 Розділу I декларації, а також інших передбачених Законом документів.

Зокрема, при реалізації права на податковий кредит на проценти по іпотеці слід надати податковому органу копії кредитного договору та нотаріально завіреного договору іпотеки.

Крім того, в обов'язковому порядку мають бути надані копії квитанцій (інших платіжних документів), в яких чітко зазначено суму сплачених відсотків за користування іпотечним кредитом та прізвище, ім'я та по батькові саме платника податку як платника цих процентів.

Оригінали зазначених документів не надаються податковому органу, але підлягають зберіганню платником податку протягом строку, достатнього для проведення податковим органом податкової перевірки стосовно нарахування такого податкового кредиту.

Податкові органи на місцях забезпечують платників податку безоплатно бланками декларації, формами переліку сум витрат та розрахунку сум податку з доходів фізичних осіб.

<...>

Заступник Голови

С. Лекарь

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ МАСОВО-РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ЗВЕРНЕНЬ
ГРОМАДЯН**

ЛИСТ

від 20.01.2007 р. N 971/7/31-0017

**Про деякі особливості проведення масово-роз'яснювальної роботи під час кампанії з декларування доходів громадян за 2006 рік
(Витяг)**

...

1. Фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які протягом звітного календарного року працювали на загальній системі оподаткування, зобов'язані подати річну декларацію (у тому числі за 4 квартал) про доходи до 9 лютого 2007 року (тобто протягом 40 календарних днів після закінчення звітного податкового кварталу).

2. Фізичні особи, які не є суб'єктами підприємницької діяльності, мають подавати декларацію, якщо вони отримували доходи не від податкових агентів, одержували інвестиційні доходи або претендують на податковий кредит тощо. Термін подання декларації – до 01.04.2007 р.

3. Декларацію про доходи мають подавати всі фізичні особи, що є суб'єктами підприємницької діяльності, які перебувають на загальній системі оподаткування. Винятком є підприємці, які у 2006 році працювали виключно на спрощеній системі оподаткування.

4. Якщо фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності не здійснювала господарської діяльності, вона не звільняється від обов'язків подання декларації про доходи.

5. Якщо фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності з одного із кварталів 2006 року перейшла на єдиний податок, то в цьому випадку подання декларації є не правом, а обов'язком суб'єкта підприємницької діяльності.

6. У випадку, коли фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності протягом певного періоду працювала на єдиному податку, але потім відмовилася від спрощеної системи оподаткування, податкову інспекцію про це не повідомила, то вона вважається такою, що перейшла на загальну систему оподаткування та зобов'язана подавати декларацію, незалежно від того, здійснювала вона діяльність, перебуваючи на загальній системі оподаткування, чи ні.

7. В обов'язковому порядку подають декларацію також приватні підприємці, які під час будь-якого періоду у календарному році перебували на фіксованому податку та перейшли на загальну систему, незалежно від сум отриманих доходів.

...

**Директор Департаменту
масово-роз'яснювальної роботи
та звернень громадян**

В. Косарчук

Відносно компенсації вартості навчання

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 01.11.2006 р. N 5710/Т/17-0715

Щодо порядку проведення розрахунку суми податку з доходів фізичних осіб, яка підлягає поверненню платнику податку у зв'язку з нарахуванням податкового кредиту

Відповідно до п. 5.3 ст. 5 Закону України від 22.05.2003 р. N 889 «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі – Закон) платник податку має право включити до складу податкового кредиту звітного року витрати, фактично понесені ним протягом такого звітного року, зокрема, суму коштів, сплачених на користь закладів освіти для компенсації вартості середньої професійної або вищої форми навчання такого платника податку, іншого члена його сім'ї першого ступеня споріднення, але не більше суми, визначеної у підпункті 6.5.1 пункту 6.5 статті 6 цього Закону, у розрахунку за кожний повний або неповний місяць навчання протягом звітного податкового року.

Щодо визначення «звітний податковий рік», то відповідно до п. 1.7 ст. 1 Закону звітний податковий період – проміжок часу, який розпочинається

з першого календарного дня першого місяця такого періоду та закінчується останнім календарним днем останнього місяця такого періоду. Тобто, якщо мова йде про період, що дорівнює року, то звітний податковий рік починається з 1 січня та закінчується 31 грудня такого року.

Таким чином, до складу податкового кредиту за 2005 звітний рік можуть бути включені витрати, понесені платником податку в 2005 році безпосередньо за місяці навчання 2005-го року.

Виключення становлять випадки, коли, наприклад, у 2004 році було одним платіжним документом (квитанцією) здійснено оплату навчання за 1-й та 2-й семестри навчального (2000 – 2005) року, тобто частково сплачено за місяці навчання 2004 року та частково за 2005 рік. Саме таку квитанцію можливо надавати як підтверджуючий документ при реалізації права на податковий кредит як за 2004 р., так і за 2005 р. Суми, сплачені за такою квитанцією у 2004 р. за періоди (місяці) навчання безпосередньо цього року, включаються до податкового кредиту за 2004 рік, а сплачені за цією ж квитанцією за навчання 2005 року – можуть бути включені до податкового кредиту 2005 року.

Щодо листа ДПА України від 12.05.2006 р. N 9045/7/17-2116, на який Ви посилаєтесь, то дане роз'яснення надано окремому платнику податку, згідно з обставинами, наведеними у його запиті щодо податкового кредиту на страхування, і не може бути застосовано до Вашого випадку.

Заступник Голови

С. І. Лекарь

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 23.10.2006 р. N 5564/П/17-0715

Державна податкова адміністрація України розглянула <...> лист <...> щодо нарахування податкового кредиту на навчання і повідомляє.

Згідно з пп. 5.1.1 п. 5.1 ст. 5 Закону України від 22.05.03 р. N 889 «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі – Закон) платник податку за наслідками звітного податкового року має право на податковий кредит. Податковий кредит – це сума (вартість) витрат, фактично понесених платником податку – резидентом протягом звітного податкового року, в тому числі у зв'язку з оплатою вартості середньої професійної або вищої форми навчання такого платника податку, іншого члена його сім'ї першого ступеня споріднення (чо-

ловік, дружина, діти), на суму яких дозволяється зменшення суми його загального річного оподаткованого доходу.

При цьому Законом встановлено певні обмеження права на нарахування податкового кредиту. Так, згідно з пп. 5.4.1 п. 5.4 ст. 5 Закону податковий кредит може бути нарахований виключно резидентом, що має індивідуальний ідентифікаційний номер.

Таким чином, особи, які офіційно відмовились від ідентифікаційного номера, мають право здійснювати будь-які платежі без цього номера, але не мають законодавчих підстав для нарахування податкового кредиту.

Крім того, пунктом 22.2 статті 22 Закону встановлено, що у разі, коли норми інших законів чи законодавчих актів, що містять правила оподаткування доходів (прибутків) фізичних осіб, суперечать нормам цього Закону, пріоритет мають норми цього Закону.

Заступник Голови

С. Лекарь

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 12.05.2006 р. N 9045/7/17-2116

Про розгляд листа

Державна податкова адміністрація України розглянула ваш лист від 11.04.2006 р. N 1069/8/17-017-2/105 щодо податкового кредиту на навчання та повідомляє.

Згідно з підпунктом 5.1.1 п. 5.1 ст. 5 Закону України від 22.05.2003 р. N 889 «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі – Закон N 889) платник податку за наслідками звітного податкового року має право на податковий кредит.

Податковим законодавством встановлено обов'язкову подачу податкової декларації у встановлені законом строки у випадках, коли таке подання передбачає нарахування та/або сплату податку до бюджету. Стаття 5 Закону N 889 передбачає виключно повернення платнику податку з бюджету частки податку з доходів фізичних осіб, сплаченого з заробітної плати.

Згідно з п. 15.3 ст. 15 Закону України від 21.12.2000 р. N 2181 «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» при поверненні з бюджету надміру сплачених податків або на їх відшкодування у випадках, передбачених

податковими законами, платники податків можуть подавати заяви (податкові декларації) протягом 1095 днів, наступних за днем здійснення такої переплати для отримання права на таке відшкодування. Разом з тим пп. 5.4.2 п. 5.4 ст. 5 Закону N 889 встановлено обмеження. Згідно з цим пунктом, якщо платник податку не скористався правом на нарахування податкового кредиту за наслідками звітного податкового року, то таке право на наступні податкові роки не переноситься. Тому строк подання декларацій платниками податку на одержання повернення з бюджету у зв'язку з реалізацією права на податковий кредит становить не 3 роки (1095 днів), а обмежується податковим періодом (роком).

Таким чином, при реалізації платниками податку права на податковий кредит строк подання декларацій не обмежується 1 квітня. Податкові органи прийматимуть і обраховуватимуть такі декларації протягом всього 2006 року. При цьому ніяких штрафних санкцій за подання після 1 квітня декларацій для отримання податкового кредиту податковими органами застосовуватися не буде, оскільки це не передбачено законодавством.

Відповідно до п. 5.3 ст. 5 Закону N 889 платник податку має право включити до складу податкового кредиту звітного року витрати, фактично понесені ним протягом такого звітного року. Зокрема пп. 5.3.5 Закону N 889 визначено, що до податкового кредиту може бути включена сума витрат платника податку на сплату за власний рахунок страхових внесків, страхових премій та пенсійних внесків страховику-резиденту, недержавному пенсійному фонду, установі банку за договорами довгострокового страхування життя, недержавного пенсійного забезпечення, за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом, а також внесків на банківський пенсійний депозитний рахунок, на пенсійні вклади як такого платника податку, так і членів його сім'ї першого ступеня споріднення, яка не перевищує (у розрахунку за кожний з повних чи неповних місяців звітного податкового року, протягом яких діяв договір страхування)...

Якщо договором страхування передбачено сплату страхових внесків наперед (за місяць, квартал, рік), то суми, сплачені в 2004 році за періоди 2005 року, мають бути включені до податкового кредиту за 2005 рік.

Також згідно з пп. 5.3.3 Закону N 889 платник податку має право включити до складу податкового кредиту суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості середньої професійної або вищої форми навчання такого платника податку, іншого члена його сім'ї першого ступеня споріднення, але не більше суми, визначеної у підпункті

6.5.1 пункту 6.5 статті 6 Закону N 889, у розрахунку за кожний повний або неповний місяць навчання протягом звітного податкового року.

Якщо платником у 2004 році було здійснено оплату навчання одним платіжним документом (квитанцією) за 1-й та 2-й семестри навчального (2004–2005) року, тобто частково сплачено за місяці навчання 2004 року та частково за 2005 рік, то таку квитанцію можливо надавати як підтверджуючий документ при реалізації права на податковий кредит як за 2004 р., так і за 2005 р.

Заступник Голови

С. Лекарь

Відносно суми процентів за іпотечним кредитом

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 28.02.2007 р. N 4082/7/17-0217

**Щодо організації роботи з декларування доходів,
одержаних фізичними особами у 2006 році
(витяг)**

<...>

Щодо новацій декларування 2007 року

Податковий кредит по процентах за іпотечним кредитом

Порядок надання платникам податку з доходів фізичних осіб податкового кредиту по процентах за іпотечним кредитом встановлено пп. 5.3.1 п. 5.3 ст. 5 та ст. 10 Закону від 22 травня 2003 року N 889-IV «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі – Закон N 889).

Щодо визначення згідно з Законом N 889 предмета іпотеки з метою реалізації права платника на податковий кредит

Згідно зі ст. 1 Закону України від 05.06.2003 р. N 898-IV «Про іпотеку» (далі – Закон N 898) іпотека – це вид забезпечення виконання зобов'язання нерухомим майном, що залишається у володінні і користуванні іпотекодавця.

Згідно з положеннями абзацу п'ятого статті 5 та статті 16 Закону N 898 предметом іпотеки також може бути об'єкт незавершеного будівництва з переданням в іпотеку прав на земельну ділянку, на якій він розташований, або інше нерухоме майно, яке стане власністю іпотекодавця після укладення іпо-

течного договору, за умови, що іпотекодавець може документально підтвердити право на набуття ним у власність відповідного нерухомого майна у майбутньому. Обтяження такого майна іпотекою підлягає державній реєстрації у встановленому законом порядку незалежно від того, хто є власником цього майна на час укладення іпотечного договору.

Одночасно відповідно до положень пункту 1.5 статті 1 Закону N 889 іпотечним житловим кредитом є фінансовий кредит, що надається фізичній особі (позичальнику) строком не менше п'яти повних календарних років для фінансування витрат, пов'язаних з будівництвом або придбанням квартири (кімнати) або житлового будинку (його частини) (з урахуванням землі, що знаходиться під таким житловим будинком, чи присадибної ділянки) у власність з відповідним прийняттям кредитором такого житла у заставу.

Враховуючи положення Закону та норми Закону «Про іпотеку», скористатися податковим кредитом на сплачені за іпотечним кредитом проценти мають право платники податку, в яких договори на отримання кредиту на придбання (будівництво) житла відповідають одночасно таким умовам:

- у кредитному договорі має бути зазначено, що його видано на придбання (будівництво) житла, яке приймається кредитором у заставу;
- до кредитного договору в обов'язковому порядку має бути укладений договір іпотеки (застави) нерухомого майна, що придбавається чи будується, який є невід'ємним доповненням до такого кредитного договору;
- договір про іпотечний кредит та договір іпотеки (застави) мають бути укладеними після 1 січня 2004 року (після набрання чинності Законом «Про іпотеку» та Законом «Про податок з доходів фізичних осіб»);
- договір іпотеки (застави) обов'язково має бути нотаріально посвідченим;
- кредит має бути отриманий від банку;
- договір про іпотечний кредит укладено на термін не менший, ніж 5 років.

Поряд з цим статтею 10 Закону N 889 встановлено, що у платника податку право на включення до складу податкового кредиту суми, розрахованої згідно з цією статтею, виникає у разі, якщо за рахунок такого іпотечного житлового кредиту будується чи придбавається житловий будинок (квартира, кімната), визначений таким платником податку як основне місце його проживання, та не частіше, ніж один раз на 10 років, починаючи з року, в якому об'єкт житлової іпотеки придбавається або починає будуватися, навіть у разі дострокового повного погашення основної суми та процентів попереднього кредиту.

Таким чином, якщо платник податку отримує декілька іпотечних житлових кредитів, право на податковий кредит виникає у нього лише за одним та-

ким кредитом, забезпеченим одним предметом іпотеки, який платник визначає як основне місце проживання. Такий платник податку на підставі прав, наданих пунктами 10.1, 10.5 та 10.6 статті 10 Закону N 889, може включити щороку до складу податкового кредиту частину суми процентів, фактично сплачених за одним іпотечним житловим кредитом, починаючи з року, в якому об'єкт житлової іпотеки придбається або починає будуватися (лист Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності від 12.02.2007 р. N 06-10/10-138).

Водночас слід зазначити, що платник податку позбавляється права на включення частини суми процентів за іпотечним житловим кредитом до складу податкового кредиту у разі втрати ним резидентського статусу, а також при виїзді такого платника податку за межі України на постійне місце проживання (із втратою резидентського статусу або без такого).

Також правом на податковий кредит не можуть скористатися самозайняті особи - платники податку, які є суб'єктами підприємницької діяльності або здійснюють незалежну професійну діяльність та не є найманою особою у межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності. Крім того, податковий кредит не можуть одержати військовослужбовці та інші особи, які згідно з умовами оплати праці одержують доходи, відмінні від заробітної плати.

Частина суми процентів, яка включається до складу податкового кредиту платника податку - позичальника іпотечного житлового кредиту, дорівнює добутку суми процентів, фактично сплачених платником податку протягом звітного податкового року у рахунок його погашення, на коефіцієнт, який розраховується за такою формулою:

$$K = MP / \Phi\P,$$

де: **K** – коефіцієнт;

MP – мінімальна загальна площа житла, яка дорівнює 100 квадратних метрів;

ΦΠ – фактична загальна площа житла, яке будується (придбавається) платником податку за рахунок іпотечного кредиту.

Якщо цей коефіцієнт є більшим від одиниці, то до складу податкового кредиту включається сума фактично сплачених процентів за іпотечним кредитом без застосування такого коефіцієнта.

Щодо визначення житла, що придбавається або будується за рахунок іпотечного кредиту, основним місцем проживання.

Згідно з п. 10.1 ст. 10 Закону право платника на податковий кредит виникає у разі, якщо за рахунок іпотечного житлового кредиту будується чи придбається житловий будинок (квартира, кімната), визначений таким платником податку як основне місце його проживання.

Таке визначення здійснюється платником податку самостійно, зокрема, шляхом реєстрації (внесення відомостей до паспортного документа такого платника податку) об'єкта житлової іпотеки його місцем проживання відповідно до норм Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» (лист Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності від 12.02.2007 р. N 06-10/10-138).

Заступник Голови

С. Лекарь

Примітка: зверніть увагу, що **не з усіма положеннями**, викладеними в листі податківців, **згоден** Комітет Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності. Про це – в наступному листі, що наведений нижче. Зміниться чи ні думка податківців стосовно податкового кредиту за процентами іпотечного кредитування покаже майбутнє. *(О.Кл.)*

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ФІНАНСІВ І БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЛИСТ

від 12.02.2007 р. N 06-10/10-138

Державній податковій адміністрації України

Щодо оподаткування доходів фізичних осіб

У Комітеті Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності розглянуто звернення Державної податкової адміністрації України щодо використання платниками податку з доходів фізичних осіб права на податковий кредит у разі сплати суми процентів за іпотечним кредитом. У зв'язку із зазначеним Комітет повідомляє наступне.

Згідно з нормами ст. 5 Закону України від 22.05.2003 р. N 889-IV «Про податок з доходів фізичних осіб» (далі – Закон) платник податку (резидент, що має індивідуальний ідентифікаційний номер) має право на податковий кредит за наслідками звітного податкового року, зокрема у разі здійснення докумен-

тально підтверджених витрат щодо сплати суми процентів за іпотечним кредитом. Розмір податкового кредиту розраховується за правилами, встановленими нормами ст. 10 Закону.

При здійсненні зазначених витрат платники податку мають право на податковий кредит за умови, коли укладені ними договори про іпотечний кредит відповідають визначенню «іпотечний житловий кредит», встановленому п. 1.5 ст. 1 Закону.

Відповідно до норм п. 10.5 ст. 10 Закону право на включення до складу податкового кредиту суми, розрахованої згідно з цією статтею, надається платникам податку не частіше одного разу на 10 календарних років, починаючи з року, в якому об'єкт житлової іпотеки придбавається або починає будуватися.

Таким чином, скористатися зазначеним правом на податковий кредит платник податку може щороку, але лише щодо одного об'єкта житлової іпотеки, визначеного ним як основне місце проживання, і лише протягом 10 календарних років, починаючи з року, в якому такий об'єкт житлової іпотеки придбавається або починає будуватися, а також не частіше одного разу на 10 календарних років навіть у разі дострокового повного погашення основної суми та процентів попереднього іпотечного кредиту.

Щодо визначення об'єкта житлової іпотеки основним місцем проживання (що є однією з умов виникнення права на податковий кредит) Комітет вважає, що це має здійснюватися платником податку самостійно, зокрема шляхом реєстрації (внесення відомостей до паспортного документа такого платника податку) об'єкта житлової іпотеки його місцем проживання відповідно до норм Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні».

Голова Комітету

П. О. Порошенко

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗСОСІБ

Загальний місячний та загальний річний оподатковуваний дохід	3
Оподаткування доходів фізичної особи – коли?	4
Загальна схема оподаткування доходів фізичної особи ..	6
Річна декларація про майновий стан та доходи фізичної особи(податкова декларація)	8

РОЗДІЛ ІІ

ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ

У чому сенс?	13
Які обмеження?	14
Як оформити документально?	15
В які строки треба встигнути?	17
Коли чекати грошики ?	19

РОЗДІЛ ІІІ

ФОРМИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ

Декларація	20
Перелік сум витрат	24
Розрахунок суми податку	26

РОЗДІЛ ІV

КОРИСНІ ЛИСТИ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ

Загальні питання	29
Лист ДПАУ від 28.02.2007 р. N 4082/7/17-0217	29
Лист ДПАУ від 20.01.2007 р. N 971/7/31-0017	32
Відносно компенсації вартості навчання	33
Лист ДПАУ від 01.11.2006 р. N 5710/Т/17-0715	33

Лист ДПАУ від 23.10.2006 р. N 5564/П/17-0715	34
Лист ДПАУ від 12.05.2006 р. N 9045/7/17-2116	35
Відносно суми процентів за іпотечним кредитом	37
Лист ДПАУ від 28.02.2007 р. N 4082/7/17-0217	37
Лист Комітету ВРУ з питань фінансів і банківської діяльності від 12.02.2007 р. N 06-10/10-138	40

Інформаційно-довідкове видання

Ключник Олександр Леонідович

Деларування доходів фізичної особи

Редактор: Стірська Надія Миколаївна

Інститут громадянського суспільства
м. Київ, бульв. Дружби народів 22, к. 21
тел./факс: 529-73-94
ел. пошта: csi@csi.org.ua
Інтернет сторінка: www.csi.org.ua

Виготовлено ТОВ „ІКЦ Леста“

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої діяльності до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК 726 від 18.12.2001 р.
м. Київ, бульв. Дружби народів, 22, к. 21, тел. 529-07-32.

Підписано до друку з оригінал-макету 28.04.2007.

Формат 60х84/16. Гарнітура OfficinaSans. Папір офсетний.

Умовн.-друк. арк. 2,56. Обл.-вид. арк. 1,95. Наклад - прим. Зам. 102.
